

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. XIII. De fragilitatis humanae consideratione. Parum hanc prodesse corruptae mentis hominibus, variis auctorum antiquorum locis ostenditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

Quo & pervulgatum illud Anaxagoræ in morte filii spectasse ait ibidem Galenus: ἴδειν θνητὸν γενήσασθαι Sciebam ne genuisse mortalem. Verba Galeni quibus Posidonium hujus verbi auctorem laudat, hæc sunt: βούλεται δὲ τὸ προενδημεῖν ῥῆμα τῷ Ποσειδωνίῳ, τὸ πρᾶγμα παρ' ἑαυτῷ τὸ μέλλον γενέσθαι, καὶ ὡς πρὸς ἤδη γινόμενον, ἰδιόμορον ἵνα ποιηθεῖται κατὰ βραχύ. significat verbum προενδημεῖν Posidonio, idem, quod præfigurare apud se aliquid quod futurum est, vel certe in tempore futuro evenire potest: tum huic rei tanquam jam esset facta, paulatim assuescere.

CAPUT XIII.

De fragilitatis humana consideratione. Parum hanc prodesse corruptæ mentis hominibus, variis auctorum antiquorum locis ostenditur.

ANimum reprimere, & vitam præservare a vitiis & pravis voluptatibus consideratione mortis, paucorum hominum est, & mentis bene sanæ: Qui enim bonam mentem ejurarunt, & in vitæ hujus commodis summum bonum constituunt, hos non modo hæc cogitatio non emendat, sed etiam corrumpit, & præcipitat. Quamobrem nihil ad istos hæc *Siracida* verba attinent: *In cunctis operibus tuis memorare novissima tua & non peccabis.* immo, ut dixi, nihil sic eorum cupiditatem excitat, atque hæc contemplatio. Continuo enim, ut in *libro sapientia* scriptum est, dicunt cogitantes apud se non recte: *exiguum & cum tædio est tempus vitæ nostræ: & quæ ibi sequuntur.* Quibus similia prope habet *Plutarchus* ex ejus farinae hominum sententia, in lib. *περὶ παιδων ἀγωγῆς*, ita scribens: *Στιγμὴ χρόνος*

χρόνος πᾶς ὁ βίος βίη (λέγοντες) ζῆν καὶ ἔ παραζῆν προσήκει.
 τί δ' φροντισέον ἡμῖν τῷ τῷ πατρὸς ἀπειλῶν; χρονόλησθαι καὶ
 σοροδαίμων ἐστὶ. καὶ μετέωρον αὐτὸν ἀράμμοι, τὴν ταχίστην
 ἔξοισομυ. *Punctum temporis est omnis vita, inquit; vivere o-*
portet, non male vivere. Quid autem tantopere nobis est curan-
dum de patris minis? atatis vitio insanit; neque aliud est jam
nisi sepulchralis larva & infelix simulacrum. Mox enim hunc sub-
latum domo quam citissime efferemus. Porro innumera in hanc
 sententiam occurrunt apud Ethnicos auctores loca, præ-
 fertim poëtas. Quibus consulto prætermisissis, quod ea
 omnibus in promptu esse arbitror, duo proponam, non
 adeo, ut quidem puto, vulgata neque exculcata; unum
 Thucydides, alterum Platonis. Thucydides in suis descri-
 ptione, quæ Peloponnesiaci belli tempore, late orbem
 pervagata, tandem Athenis incubit; quid tum homines
 in summa salutis desperatione cogitarent, his verbis ex-
 primit: Πρωτόν τε ἤρξε, καὶ ἐς τὰλλα τῇ πόλει ἐπιπλέον ἀ-
 νομίας τὸ νόσημα. ῥᾶον ἐτόλμα τις ἂ πρότερον ἀπεκρύπτετο μὴ
 κατ' ἡδονὴν ποιεῖν, ἀγχιεφορὸν τὴν μεταβολὴν ὀρῶντες, τῶν
 εὐδαιμόνων καὶ αἰφνιδίως θνησκόντων, καὶ τῷ ἔδεν πρότερον
 κεκτημένων, ἐυθὺς δ' ἀκείνων ἐχόντων ὥστε ταχέως τὰς ἐπαυ-
 ρέσεις, καὶ πρὸς τὸ τεργνὸν ἡξίαν ποιεῖσθαι, ἐφ' ἡμέρα τότε
 σώματα καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως ἡγούμενοι. i. *Principiumque*
attulit civitati hic morbus ad alia majoris improbitatis mala.
Promptior enim quisque erat ad audendum ea, quæ prius dissimu-
labat se pro libidine patrare: & videntes tantam in promptu mu-
tationem, divites quidem repente morientes, qui autem ante
inopes erant, eorum bona repente habentes, opera pretium puta-
bant, frui quam primum & cum voluptate presentibus bonis, dia-
viam arbitantes & vitam & pecuniam.

Alter locus est apud Platonem in Phadone sive de anima
 immortalitate. Ubi Crito Socratem die inclinante, para-
 tum mori, & venenum poscentem, paulum adhuc expe-
 ctet, neve tantum properet, his verbis admonet: Ἀλλ'

οίμαι, ἔφη, ἐγώ γε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἤλιον εἶναι ἐν τοῖς ὄρεσι
καὶ οὐπω δεδυκέναι. Καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πόνοι ὄψε
πίνοντας εὖ μάλα· καὶ συγγενομένους γ' ἐνὶ τῷ ἄν τύχῳσιν
ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου, ἔτι γὰρ ἐγχεῶμαι. *At vero,*
equidem, inquit, O Socrates, nondum Solem reliquisse mon-
tes, nec occidisse. Et novi alios, postquam id sibi nuntiatum est,
valde sero bibere illud (venenum) consueverunt, idque largiter
conatos, interdum vero etiam illorum potitos, quorum amore
afficiebantur. Quamobrem ne adeo festines: adhuc enim super-
est tempus. Apparet autem ex his, plerosque veterum il-
lorum nullum bonum, neque malum extra hanc vitam ag-
novisse. Et expresse *Aristoteles* notat lib. 3. *Moral. cap. 9.*
ubi mortem dicit omnium rerum maxime esse terribilem:
Πέρας γὰρ (inquit) καὶ οὐδὲν ἔτι ἴσ' τεθνεῶσι δοκεῖ, οὔτε ἀ-
γαθὸν, ἔτε κακὸν εἶναι. Unde etiam mos iis natalem diem
epulis, atque omni lætitiæ apparatu celebrandi, qui scilicet
vivendi initium attulisset, ac fruendi bonis hujus vi-
tæ. Ex nimio autem mortis metu, quod alium ab isto re-
rum statum ignorarent; aut ambitioni serviebant, & fa-
mam ad posteros propagare studebant, genus immortalita-
tis existimantes semper in memoria hominum vivere; aut
voluptatibus indulgebant. *Manducemus: cras enim morie-*
mur, ut Apostolus ex eorum sententia refert ad Corinthios
scribens. Ad quem morem respiciens *Plutarchus* in lib. πῶς
δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν, *Achillis* temperantiam lau-
dibus vehit, quod morte illi instante post *Patrocli* obi-
tum, ac *Briseide* reversa non properat voluptatibus frui:
Ἀλλὰ κἀνταῦθα δεῖ παραθεωρεῖν τὴν Ἰσ' *Achilleus* ἐν κρᾶτειαν
ὅτι τ' βρῆσιδ' ἐρῶν, ἠκούσης πρὸς αὐτὸν, εἰδὼς ἴην Ἰσ' εἰς Ἰε-
λευθὴν ἐγγυὸς οὖσαν, ἔσπεύδει ἰῶν ἠδονῶν πρὸς ἀπόλαυσιν. Secus
& quibus *Deus* meliorem mentem dedit, sancti homines;
His namque ultimus vitæ dies potior, quam natalis.
Quippe hic ad ærumnas, & peccata homines mittit: ille
in æternam felicitatem introducit. *Pereat (inquit Jobus)*
dies.

dies illa in qua natus sum, & nox illa in qua dictum est, ecce masculus. Ad quem locum Origenes ad hunc modum disse- rit: Hæc audientes nos, o viri, non gaudeamus de terrena na- tivitate, sed timeamus a pluribus mundi hujus tentationibus, sed paveamus a terribili introitu in illud incorruptibile seculum, ubi erit revelatio, & inquisitio. Animadvertamus, o homines, quæ immutatio facta sit hominibus. Nam priores diem nativita- tis celebrabant, unam vitam diligentes, & aliam post hanc non sperantes. Nunc vero nos non nativitatis diem celebramus, cum sit dolorum & tentationum introitus, sed mortis diem celebramus, utpote omnium dolorum depositionem, atque omnium tentatio- num effugationem. Hæc non admodum exquisitis verbis La- tine expressa, sed qualibus a nescio quo interprete conver- sa, nobis autem olim notata, subjungere visum est.

C A P U T XIV.

Mendum sublatum e codice Plutarchi. Quid sint ἡχηῖα, & quis eorum usus esset int heattris vete- rum. Victorius & Turnebus defensi ab iniqua Hofmanni censura.

Plutarchus in libro qui inscriptus est: περὶ τῆς μὴ χεῖρῶν ἐπιέμμετρα τὴν Πυθίαν. hoc est; quod Pythia desierit oracula versibus reddere. quo- rundam de iis Delphicæ vatis metris opinio- nem refert his verbis: Πολλῶν δὲ ἦν ἀκούειν, ὅτι ποιητικοὶ ἴνες ἄνδρες ἐκδεχόμενοι τὰς φωνὰς, καὶ ὑπο- λαμβάνοντες, ἐπι κἀθηνται περὶ τὸ χεῖρηριον, ἐπι καὶ ῥυθμὸς οἷον ἀγγεῖα τοῖς χεῖρημοῖς ἐκ τῆς προτυχόντῃ & περιπλέκοντες. Multos vero audires qui dicerent, quosdam pœtica artis haud ignaros viros apud oraculum sedere, qui voces exciperent, iis-